

Portré

Késve ébredt. Álmos mozdulatokkal öltözködött, összeszedte a holmijait. Mire beér a városba, az egy óra, már mindenki kinn lesz a placcon – gondolta. Nem mintha ezek a reggeli órák a forgalom szempontjából számítanának, de mégis dekkolni kell egy darabig, mintegy megdolgozni azért, hogy magára a munkára méltónak találtasson.

A buszról elnézte a házakat, az embereket, ahogy kilépnek a kapun és napi útjukra indulnak, a kerteket, ahogy a kora reggeli fényben fürödtek. Miért van az, hogy a júniusi veteményeskertek szinte ragyognak?

A gyerekkori vakációk jutottak az eszébe, amikor az iskolakezdés messzinek tűnt, mint egy távoli világ és a zöld lombok felfedezni váró távolságot sejtettek maguk mögött. A szomorúság, ami néha az álmosággal jár együtt, egyszeriben elmúlt. Nyár van most is, mint akkor, és ő szabad, azt teszi, amihez kedve van, nem szorul rá arra, hogy bárki jóindulatúan elviselje a jelenlétét.

Benn a téren a szemetesek már végeztek, jött a locsolókocsi. Teljes erejével tűzött a nap, és bár a meleg még elviselhető volt, mindenki arra gondolt, hogy mi lesz itt délben.

Bencét közömbösen hagyta a meleg, hihetetlenül jól bírta a hőséget, fejébe nyomta a széles karimájú szalmakalapját, egy vizes zsebkendőt tett tarkójára, semmi többre nem volt szüksége.

Komótosan kirakta a holmiját, a két összecsukható kempingszéket, a nejlontartóba tett rajzokat, amelyek többnyire popsztárokat vagy színészeket ábrázoltak. Felállította a kis, kitámasztható táblát, amelyre ez volt írva:

A VALÓSÁG ARCA lerajzolom, milyen vagy	THE FACE OF REALITY I draw what are you like
--	--

Hogy emiatt a tábla miatt-e vagy sem, de mindig elég sokan szerették volna ővele lerajzoltatni magukat. És míg a többiek a nap egy részét végigücsörögték-trécselték, addig ő szinte végig rajzolt. Gyakorlatilag csak annyi szünetet tartott, amíg ebédidőben evett valamit.

Ezt a „valóság arca” szöveget ő találta ki és büszke volt rá. Igaz, először laposnak tűnt, de aztán mégis úgy gondolta, hogy jó lesz. „Nem a kezed, a szemed a fontos. Előbb lásd meg, csak utána rajzold. Ne szégyelld rendesen megnézni, mielőtt belefognál” – az egyik képzős tanára mondogatta ezt mindig.

Hát ő meg is nézte jól, hogy mit rajzol. Hosszú percekig fürkészte a modelljét, míg az nemegyszer zavarba is jött. Aztán viszont tényleg nekiesett a rajzolásnak. Szénnel foltokat rakott föl a papírra, megkereste a legfontosabb árnyékokat. Tudta, hogyha a fényt és az árnyékokat tetten érheti az arcon, azzal már félig készen is van. Az, amit „vonásoknak” neveznek, sokszor csak elmosódott valami, sosem olyan erőteljes, mint ahogy azt sok rajzoló percízkedő kézzel meghúzza. Minden csak a fény vagy annak a hiánya.

– Aztán honnan a francból tudnád te lerajzolni, hogy én milyen vagyok?

A csúfondáros hang gazdája derékig érő kócos szőke fürtökben kezdődött és bakancsban végződött.

– Amúgy nincs meleged? – kérdezte Bence.

– Az egy dolog, hogy én hogy nézek ki. De te az életben nem tudod lerajzolni, hogy milyen vagyok igazából, hiába irkálsz ki itt ilyen hülyeségeket – bölcselkedett tovább a lány, a bakancsáról pedig csak ennyit mondott:

– Ehhez meg semmi közöd.

Ki akar téged lerajzolni, kezdte volna a méltatlankodást Bence, de ahogy végignézett rajta, egyből rájött, hogy ő, igenis ő az, aki meg akarja örökíteni ezt a tökéletes jelenséget, mintegy megörvendeztetve ezzel a kezét és a lelkét. Telt, duzzogó ajkak, picit lefelé biggyeszti, amikor mosolyog. Minden fiatal arc szép. Ahhoz kifejezetten rondának kell lenni, hogy valakire fiatalon azt mondassák, hogy nem szép. Miért szépek a fiatal arcok? Miért tündökölnek a nyár eleji kertek?

Bence arrébb rúgta a kempingszéket, mint aki nagy kegyet gyakorol. Közben reszketett magában, hogy csak üljön le, csak menjen bele a játékba. Szinte bizserogtak az ujjai, már érezte a mozdulatokat, a kezével meg tudta volna markolni az árnyékokat a lány arcán és a pici fénysávot a homlokán meg az orra hegyén.

Ő meg leült, teljesen elengedte magát a széken, bakancsos lábait lustán kinyújtotta és szemmel láthatóan egyáltalán nem zavartatta magát. Biggyesztve mosolygott, magabiztosan, szemtelenül. Bence nézte. Hogy lehet valakin ennyire hibátlan, ennyire tökéletes minden? Hosszú percekig nézte, de semmi zavart nem látott az arcán. Aha, ez már hozzászokott, hogy nézik, gondolta, sőt ez a kis nő a fenekén a tojánhéjjal már egyenesen igényli is, hogy nézzék.

Ekkor egy furcsa gondolata támadt. A téren egy rozzant öregasszony csoszogott éppen keresztül, még a hőség beállta előtt be akarta gyűjteni az üres sörösdobozokat, megállt minden kukánál. Egy kopott, fáradt, közömbös arcú öregasszony.

Az árnyékokat rakta föl a papírra, azokat az árnyékokat, amelyeket az előbb olyan kézzelfoghatónak érzett. Aztán egyre mélyítette, sötétítette őket. Közben halványan érezte, hogy a háta mögé emberek gyűlnek. Nem foglalkozott vele, az orra hegyéről időnként le-

lecseppent a verejték. Mikor kész lett, megtörölte a homlokát a zsebkendővel, aztán – már a megszokott, komótos mozdulatokkal – kiszedte a rajzszőgeket, levette a papírt a tábláról és a lány felé nyújtotta.

– Tessék. Ilyen leszel, ha megöregszel. Tedd el emlékébe.

A lány felállt, hirtelen mozdulatától felborult a könnyű kempingszék.

– Szemétláda.

Nem tudott hosszan utánanézni, pedig szeretne volna megőrizni magában a távolodó alakot. A járása is szép volt. Laza, hanyag, de szép.

A bábéskodók lökdösték egymást, hogy melyikük jött hamarabb. Rajzoltatni akartak. Egy idősebb úr azt szeretne volna látni, hogy milyen volt fiatal korában. Néhányan – a sikeren felbuzdulva- jóval szebbnek rajzoltatták magukat. Néhányan csúnyának. Mindenki más lett a képen, mint amilyen a valóságban, de mégis volt valami bennük, ami miatt felismerhetőek maradtak. Elmosódott vonások, szépek, csúfak, mély és kevésbé mély ráncok és árnyékok: de a tekintet mindenütt azonnal beazonosítható. Összetéveszthetetlenül.

Egészen estig egyfolytában dolgozott. Hazafelé megivott egy sört és a kitámasztható tábláscskáját, amire reggel még annyira büszke volt, bevágta a kukába. Az albérletben, ahol lakott, ledobta magát az ágyra és hosszan bámulta a homályba vesző plafont. Lenn a ház előtt locsolták a virágoskertet, érezni lehetett a nedves föld szagát. Mikor már egészen besötétedett, felkapcsolta a kislámpát, teát főzött.

Azon az éjjelen ezt olvasta a bibliájában, az öreg, szakadt fedelű, kopott bibliában, ami már gyerekkora óta vele volt: „Mert nem az a fontos, amit lát az ember. Az ember azt nézi, ami a szeme előtt van, de az Úr azt nézi, ami a szívben van.”

Másnap reggel, amikor a tér felé gyalogolt, még ott látta a tábláját a kukában. Fluoreszkáló filccel írta, messzire virítottak a kiálló rész betűi: „ A VALÓSÁG.... THE FACE...”